

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—

TABOR* izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
da. umom naslednjega dne ter stane
mesечно na pošti D 10.—, za ino-
zemstvo D 15.—, dostavljen na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—,
Inscratl po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA*
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob no-
deljah Din 1.—

UREDNIK: O se nahaja v Mar-
bora, Jurčičeva ul. št. 4, 4. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. ŠHS poštnoštevilni št.
č. št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, sobota 22. aprila 1922.

Številka: 92.

Ceška sodba o Ljudem, noč naše države gladujoči Rusiji.

Splitska »Nova Dobra« je izrabila
prihod češkoslovaškega senatorja Klo-
fača v Split za interview, katerega je
objavila v eni svojih zadnjih števil in
iz katerega posnemamo sledeče naj-
važnejše točke.

Senator Klofač je najprej govoril
o Dalmaciji, posebno o krasoti Kašte-
lanske riviere, o kateri je rekel, da
mora postati ne le jugoslovenska, am-
pak tudi češkoslovaška riviera. Dalma-
ciji, posebno Splitu, ki ima največ
predpogojev, da se lahko razvije v ve-
liko svetovno pristanišče, je treba dati
čimprej železniške zveze, posebno pa
direktno zvezo s Češkoslovaško. Med
Češkoslovaško in Jugoslavijo je sploh
neobhodno potrebno, da se razvije ži-
vahnejši trgovski in prometni odnosaj,
kor je napredek Jugoslavije obenem
tudi napredek Češkoslovaške, kakor bi
tudi neuspeh Češkoslovaške bil obenem
neuspeh Jugoslavije. V vprašanju
»koridorja« je rekel Klofač, nismo
uspeli, toda mesto tega imamo interna-
cionalizirano Donavo in parobrodni
promet med Bratislavo, Novim Sadom
in Beogradom bo kimalu najživahnejši,
in Beogradom bo kimalu najživahnejši,
in Beogradom bo kimalu najživahnejši,
treba je samo še počakati, da bodo do-
grajene ladje, katere gradi Češkoslo-
vaška ter da bodo dovršena velika de-
la v bratislavskem pristanišču. Klofač
je ne to naglasil, da je bilo tudi v če-
škoslovaški republiki mnogo težkoč, ki
so spreminile mlado državo v kacs,
toda Čehi, utrjeni v borbi s kulturnim
nemškim narodom, so bili dovolj moč-
ni, da so premagali vse zapreke. Zuna-
nji sovražniki češkoslovaški republiki
ne koristijo, ker silijo s svojim rovarje-
njem proti njej vse češke elemente k
skupnemu delu, kakor družijo tudi vse
dalmatinsko ljudstvo italijanska ne-
varnost. Zdi se mi — je rekel Klofač —
da vaša Dalmacija najbolj pojmuje
položaj vaše nove države, a to najbrže
radi tega, ker je preko nje prešlo toli-
ko narodov ter se je v njej stvarila ne-
ka križana rasa, katere so vedno naj-
krajše in najboljše. Tudi mi Čehi smo
križana rasa. Zato je veliki zada-
tek Dalmacije, da unese v celotno vašo
domovino široke horizonte, kakor so
široki vaši pogledi v brezkrayne dalji-
ne morja, da se čimprej osvobodijo po-
polnoma povojnega kaosa, od katerega
smo tudi mi toliko pretrpeli.

Predvojna Srbija je imela mnogo
idealizma, silnega patriotizma in ju-
naštva, kateremu mi vsi, tudi Čehoslo-
vaki, toliko dolgujemo; pa tudi Hr-
vatska in Slovenija sta prinesli v novo
državo dobro, preizkušeno upravo, kar
vse mora z ene in druge strani dopri-
nesti do rešitve onega velikega proble-
ma, kateri obstoja tudi pri nas v vpra-
šanju odnošajev med Čehi in Slovaki.
Mi smo v to svrhu osnovali posebno
unifikacijsko ministrstvo, kateremu
predseduje Slovak dr. Derot. Nam je
jasno, da moramo računati s starimi
tradicijami in stoletnimi ustavami, to-
da v glavnem prevesti iste zakone in
iste principe. Sedaj po vojni je treba
stvoriti novo politiko, ker je vojna s
temelja vse preokrenila ter je radi tega
treba, da se tudi politika preokrene. Ta
politika mora biti nacionalistična, to-
da ne šovinistična, demokratična, toda
ne demagogična. Široke mase je treba
dvigniti, organizirati, toda ne z dema-
gogijo, ampak z dobro vzgojo in s pou-
kom, treba jih je dovesti do močposti,
da same določajo, edina pot do tega pa
je: šola in zopet šola.

O agrarni reformi je rekel Klofač:
Agrarna reforma je tudi pri nas zelo
težak problem, katerega še vedno ni-
mo docela rešili. Njeno bistvo pa ne
leži v razdelitvi zemlje, ampak v po-
večanju produkcije. To povečanje pro-
dukcije je neobhito za nas, industrijsko

ZM Beograd, 21. aprila. Naš na-
rodni odbor, ki je skupno z Rdečim
križem organiziral pomožno akcijo za
gladujoče v Rusiji, je prejel od med-
narodnega odbora poročilo, glasom ka-
terelega zasigura od naše države posla-

na pomoč prehrano 800 ruskih otrok za
dobo 5 mesecev. Razun tega se bo iz
sredstev, poslanih od naše države za
gladujoče v Rusiji, ustanovila ljudska
kuhinja, ki bo dajala trpečim zastoj
brano in bo nosila ime naše države.

Genovska konferenca.

Izjava ruskega delegata Rakovskega za obojestransko uvidevnost. —
Razprava v gospodarski komisiji o prepovedi uvoza in o potnih listih. —
Vsebina ruskega odgovora na londonski memorandum. — Seja finančne
komisije. — Nemci in Rusi zaenkrat izključeni od razprav.

DKU Genova, 20. aprila. Danes
popoldne je imel Rakovskij v veliki
predavalni dvorani tukajšnje univer-
ze predavanje o memorandumu, ki ga bo
ruska delegacija jutri izročila zavez-
nikom v odgovor na znane sklepe lon-
donskih izvedencev. V svojem memo-
randu bo ruska delegacija zavzela stališče
nasproti vsem točkam londonskih
sklepov ter odklonila podlago, na ka-
teri slone. Ta podlaga je v nesoglasju
s konferenco v Genovi kakor tudi s pr-
vim členom canneske resolucije. Ge-
novska konferenca je bila sklicana iz-
ključno zaradi industrijske krize, ki
vlada po vsej Evropi. Zapadne države
so uvidele, da ni mogoče izključiti 150
milijonov ruskih konzumentov in da
ne more držati noben mir, dokler ne bo
Rusija sprejeta v evropski koncert. —
Londonski sklepi pač podčrtavajo pra-
vičnost, a iz njihove vsebine je jasno
videti, da gre samo za to, da Rusija
plača par ducatov zlatih milijard in
nič več. O kaki obnovi Rusije ni niti
besede. Prehajajoč v podrobnostim je
dejal Rakovskij: V memorandumu se
predlaga povsem novo načelo. London-
ski sklepi govore edinolo: »Plačajte!
Ruski memorandum pa predlaga po-
ravnavo. Pogajanja med Rusijo in dru-
gimi državami naj vodi načelo oboje-
stranske popustljivosti. Rusija prizna-
va predvojne dolgove. Načeloma je tu-
di za to, da ponudi odškodnino za so-
cializirana inozemska podjetja, vendar
pa se zahteva ne sme glasiti: »Plačaj-
te!, marveč: »Vrnite!« Dalje morajo
zavezniki uvideti, kako ogromna ško-
da se je nanela Rusiji in morajo po-
pustiti v svojem dosedanjem stališču
ter to škodo Rusom povrniti. Kar se pa
tiče vojnih dolgov, je dejal Rakovskij,
moramo povedati zaveznikom: »Do-
bro, mi plačamo 10 milijard, ki jih za-
hlevate od nas in s katerimi smo se
zadlužili med vojno, toda v tem slučaju
morate deliti z nami tudi uspehe te
vojne, t. j. od tega, kar ste si pridobili
med vojno, dajte tudi nam, kar nam
gre. Če pa zavezniki oporekajo, češ,
sovjetska Rusija je sklenila Brest-Li-
tovski mir in pokazala zaveznikom hr-
bet, tedaj je treba naglasiti, da je ta
izgovor nevzdržen. Tudi car je že ho-
tel skleniti poseben mir, zato pa je bil
s pomočjo zaveznikov zvržen s prestola.
Zavezniki dobro vedo, da je boljše-
vizem razkrojil nemško armado. Bolj-
ševizem je odvzel nemškemu imperija-
lizmu njegov zadnji argument, s kate-
rim je šel v vojno, namreč carizem.
Idea boljševizma je v Avstro-Ogrski
povzročila prve delavske nemire in
stavke. (G. Rakovskij je očividno sla-
bo poučen o zgodovini prevrata v bivši
Avstro-Ogrski in o vzrokih razsula
monarhije. Op. ur.) Brest-Litovski mir
ni podaljšal vojne, kakor trde zavez-
niki, ampak jo samo skrajšal. Na to se
je Rakovskij pečal z vprašanjem sod-
stva v Rusiji. Rusija mora vztrajati
na načelu, da ima samo ona pravico
izvrševati v svoji državi sodno oblast
in radi tega ni mogla trpeti, da bi se
konzulati tujih držav vmešavali v
njeno sodstvo. Ne sme se od Rusije tir-
jati zlata in samo zlata. Rusija lahko
odda ogromno zemeljske zaklade in in-

dustrijo ter ne bo skoparila s Koncesi-
jami. — Predavatelj je sklenil svoje
predavanje z apelom, naj bi se eno-
stranske zahteve umaknile obojestrans-
ki uvidevnosti.

DKU Genova, 20. aprila. V go-
spodarski komisiji je danes govoril v
imenu Male antante član jugosloven-
ske delegacije in izjavil, da je v prin-
cipu proti prepovedi uvoza, obenem pa
pristavil, da je ta prepoved zaenkrat
še potrebna tako iz fiskalnih vzrokov
z ozirom na nestalnost valut, kakor iz
gospodarskih vzrokov z ozirom na za-
ščito narodne produkcije. V bodočnosti
pa se bo v Portorože sprejeto stališče
lahko izvedlo. — Nemški delegat se je
izjavil v načelu za ukinjenje prepove-
di. — Krasin je dejal: V prometu z
inozemstvom smo načeloma za carin-
sko prostost, vendar pa države, ki čele
začenjajo napredovati v gospodarski
produkciji, ne bodo mogle pogrešati
carinske zaščite. Prepovedi in zaščita
pa se ne smejo zlorabljati kot nekako
bojno orožje in sredstvo za carinski
boj. Ruska delegacija je v načelu tudi
proti izvoznim carinam na surovine, ven-
dar pa zaenkrat nima nič proti temu,
če ta izvozna carina še ostane. — Ita-
lijanski trgovinski minister Rossi je
predlagal v imenu Italije, naj bi se vse
udeležene države pogodbeno zavezale,
da bodo v določenem roku ukinile u-
vozne prepovedi. V italijanskem pred-
logu so dovoljene izjeme še bolj skrče-
ne kakor v portoroški pogodbi. — An-
gleška delegacija je stavila predlog, ki
se opira na poročilo londonskih izve-
dencev in ki tudi predvideva čimprej-
šnje omejitve oziroma odstranitve u-
voznih prepovedi.

DKU Genova, 20. aprila. (Stefa-
ni.) Druga podkomisija britanske ko-
misije (gospodarska komisija) je ime-
la danes popoldan ob 15.30 posvetova-
nje v Palazzo Beale. Po kratki izme-
njavi misli z delegati Nemčije, Av-
strije, Španije, Francije, Italije, Japon-
ske, Rumunije in Rusije je sprejela
podkomisija predlog, s katerim se pri-
poroča raznim državam kakor hitro
mogoče in temeljito, da sprejmejo
splošne temeljne določbe pariške kon-
ference glede potnih listov. Podkomi-
sija smatra dalje za nujno potrebno
priporočiti vsem na konferenci zastop-
panim državam sprejetje gotovih do-
ločb, katere je predložil zbor london-
skih izvedencev glede vizumov in pla-
čil za vizume. Na predlog italijanske
delegacije pa obenem priporoča tudi
znižanje pristojbin za vizum za one,
ki se izseljujejo.

DKU Genova, 20. aprila. (Stefa-
ni.) Pod vodstvom sira Roberta Hor-
nesa se je sestala danes v palači San
Giorgio finančna komisija. Razprava
se je vršila o poročilih podkomisij za
denarni obtok in menične kurze. Raz-
prave so se vdeležili zastopniki skoro
vseh pri konferenci sodelujočih drž-
jav. Po triurnem razmotrivanju je ko-
misija enoglasno odobrila vsa poročila
podkomisij ter sklenila predložiti jih
v odobritev plenumu konferenca.

državo, zelo važno, ker naša država tr-
pi danes vsled visoke valute, kakor trpi
vaša vsled njake. Radi tega mora biti
naša tendenca ne dvignjenje, ampak
stabiliziranje valute, da bosta držav-
ljan in država vedela, na čem sta.

O genovski konferenci je rekel, dagle-
dajo Čehi nanjo z veliko skepsjo in z
mnogo rezerva. Veseli ga, da nastopajo
v Genovi Jugosloveni skupno v Čeho-
slovaki. Glavni zadatek obeh pa, kakor
vse male antante je, paziti v Genovi na
to, da nas nikjer ne oškodujejo za voj-
no pridobitve. O ruskem problemu je
rekel, da je ekonomski boljševizem že
propadel, politični p ase bo vzdržal go-
tovo še nekaj desetletij, ako se ne do-
godi kaj nepričakovanega. Rusija ima
veliko bodočnost, treba pa je potrplje-
nja. Ofenziva proti boljševizem bi
pomenila slovansko propast, ker tedaj
bi se kmet, ki je sedaj miren, ker je do-
bil zemljo, zopet dvignil, a to bi pome-
nilo novo veliko opasnost. Boljševizam
bi ofenziva le še ojačila, dočim bo v
miru sam od sebo propadel, oziroma se
preobrnil.

Ob koncu je Klofač izrekel tele
važne besede: Ne velika Hrvatska, ne
velika Srbija, ampak velika in močna
Jugoslavija, v kateri bodo zadovoljni
vsi deli naroda, to je naša iskrena že-
lja. Jugoslavija se bo nekoč gotovo tu-
di teritorijalno povečala, ne dotikajoč
se pri tem nacionalnih, ampak samo
morda formalnih posesti sosednjih na-
rodov, ali kar je mnogo važnejše, ona
bo brez dvojbe prej ali slej zavzela eni
važni položaj, ki ji pripada v evrop-
skem koncertu in to, čim premaga tež-
ke krize, katere so ji zapustili vojni
čas.

Kako vse drugače se čujejo te besede
velikega vodje čeških narodnih so-
cijalcev nego zabavljanje, nerganje in
lujskanje takozvanega narodno-soci-
jalnega časopisja v Sloveniji!

Slovinci! Slovenke!

Bliža se čas poroke Nj. Vel. kralja
Aleksandra z romunsko kraljico Ma-
rijo. Ta veseli in pomembni dogodek
hoče slovensko ženstvo proslaviti s
činom trajne vrednosti, s činom, o ka-
terem je prepričano, da bo tudi državi
in narodu v največjo korist.

Strahotne posledice vojne vplivajo
najbolj strupeno na našo deco in mla-
dino, ki je brez odporne sile napram
zablodam sedanjega življenja, napram
razmeram, ki vodijo v moralni ban-
kerot naše družbe, ako jih pravočasno
ne zajezimo. Upoštevajoč ta dejstva,
je sklenilo slovensko ženstvo na svo-
jem zborovanju dne 2. februarja t. l.,
da hoče zastaviti vse svoje sile v to, da
obvaruje doraščajoči rod pred prop-
astjo in da hoče prav to delo pokloni-
ti kot poročni dar naši kraljevski dvo-
jici. Prepričani smo, da bosta Nj. Vel.
kralj in kraljica najbolj vesela daru,
ki zagotavlja zdrav razvoj naše mla-
dine, kot bodočega temelja za uspešen
in čvrst prospek naše države, kot naj-
dragocenejšega materiala za notra-
nji in zunanji proevit kraljevine SHS.

Slovensko ženstvo, združeno v Na-
rodnem ženskem Savezu, namerava
postaviti v Ljubljani »Materinski in
dečji dom«, ki bo nosil ime naše bodo-
če kraljice Marije in hoče na njen po-
ročni dan postaviti temeljni kamen
temu domu, iz katerega bo prihajala
telesno in duševno zdrava in krepka
mladina. Ta dom je zamišljen v slogu
najmodernejših zaščitnih naprav za
deco in mladino in hoče biti zatočišče
in domače ognjišče osiroteli, zapušče-
ni in zanemarjeni mladini vse Slove-
nije, hoče biti varno zavetje našim
materam, ki jih sedaj življenje neu-
smiljeno proganja in hoče postati so-
cialna čoja za svo ženstvo, ki se bo po-

svetovale delovanju za javni blagor. Takšen dar naši kraljevi dvojici bo najboljši in najlepši dokaz, da nam je edinstvo in razmah, obstoj in razvoj naše države najvišji smoter vsega našega delovanja. Bolj dragocenega daru kakor je delo za blagor državo si ne moremo misliti.

Zavedamo se, da nas čaka obilo truda, skrbi in dela, da ustvarimo dom. Toda to nas ne plaši, ker se hkratu tudi zavedamo, da nas bo vsa javnost podpirala pri našem plemenitem in patrijotičnem delu, da ne bo brata in sestere, ki ne bi bil pripravljen rade volje prispevati k takšnemu poročnemu daru naši kraljevi dvojici. Trdno verujemo na pomoč vseh, trdno verujemo na uspeh započete akcije.

Ljubljanska mestna občina, na katero smo se obrnile najprej, nam je naklonila za milijonski dar s tem, da nam jo prepuštila brezplačno stavbišče za dom kraljice Marije. Ta zgled ljubljanske občine naj bo vzpodbuda vsem ostalim občinam Slovenije, da prispevajo po svojih močeh k napravi, ki bo ravno občinskemu gospodarstvu in življenju v največjo korist. Vsaka občina je danes v največji zadregi, kadar pride v položaj, da mora preskrbeti na dober način svoje mlade občane. Samo majhen državni dečji dom v Mariboru in nekaj privatnih zavodov imamo, ki ne morejo oskrbeti niti en odstotek dece, ki bi bila potrebna nege in zaščite. Slovenija pa ima okoli 76.000 sirot in polsirot, od katerih je ogromen del potreben materinske ljubezni, toplega doma, a nima ne enega ne drugega. Slovensko ženstvo hoče vsej tej zapuščenosti deci posvetiti svo materinsko skrb in ljubezen, da jo obvaruje propada. Vemo, da naš apel na slovenske občine ne bo brezuspešen, da bo vsaka prispevala po svojih močeh k napravi, ki joj bo odzvala veliko skrbi.

Slovenske občine! Najlepša prilika se vam nudi, da izkažete svojo vdanost in zvestobo kralju in državi, ako podpirate naše delo. Vse slovenske občine, ki se bodo odzvale našem klicu, pa prosimo, da tudi med svojimi občani zanetijo razumevanje za naše delo in da tudi ti po svojih močeh prispevajo k čimprejšnjemu uresničenju našega načrta. Namesto darov in brzojavov na dan poroke darujte one zneske za Dom kraljice Marije.

Obračamo se dalje na naše banke, industrijska in obrtna podjetja, na naše veleposesnike in trgovce, da pomagajo z obilnimi darovi akciji, ki bo nam vsem v ponos, ki bo trajno pričrta naše iskrenosti napram kralju in državi.

In ti slovensko ljudstvo, ki si v trpljenju in pomanjkanju dokončalo dan narodnega osvobodjenja, ti ne boš zadnje med zadnjimi. Vse naše žene, ki so si kot matere, gospodinje, ročne in duševne delavke priborile vpogled v žalostno življenje naše osirotele in zapuščenosti dece, bodo prve na delu, da se uresniči naša ideja. O tem niti najmanjše ne dvomimo. In naši možje, ki

Dr. Jan Herben — B. B.:

T. G. Masaryk.

(Avtorizirani prevod.)

(Dalje)

Masarykovi nazori o narodnem programu, o narodnem delu sploh in o politiki posebej so zelo vznemirili češko javnost 80. in 90. let prošlega stoletja. V »Češkem vprašanju« citate:

»Naš politični, a navsezadnje tudi narodnostni program ima premalo vpliva, to pa zato, ker je preveč abstrakten in ne dosega polnosti kulturnih potreb našega časa. Narodni program niso samo gesla — desiravno so ta tudi potrebna — marveč je narodni program poznavanje vseh onih pripomočkov, s katerimi bi mogli v danih razmerah doseči zadnje cilje narodnega hrepenenja. Umevno je samo ob sebi, da morajo politične stranke proglašati za svoj končni cilj državno pravo, to se pravi, politično samostojnost. Gre pa za to, da bi se ti glasniki zavedali vseh sredstev, ki vedijo k cilju in da bi oznanjujoč ta cilj ne ostali zgolj pri besedah, marveč bi delali neutrudno vsak v svojem delokrogu za svoje omiko in v omiko drugih, kakor je to zahteval že Palacky. Samostojnost ne bo

so v trdem boju za obstanek dozoreli in spoznali življenje, bodo krepko sodelovali z nami, ker vidijo v vsakdanjem življenju zle pojave nezaščitenosti dece in mladine. Bratje in sestre, spominjajte se ob vsaki priliki našega doma, pokažite z dejanji, da vam je občina blaginja najvišji cilj.

Slovinci in Slovenke! Združimo se vsi, brez razlike spola in stanu in strankarskega prepričanja in poklonimo kraljevski dvojici dar, ki bo pričel o naši odkritosrčni in iskreni ljubezni, dar, ki ne bo blestel samo na dan poroke.

Naše občine in vse večje darovatelje hočemo zabeležiti v posebni, umetniško izdelani knjigi, ki jo bomo poklonili naši kraljevski dvojici.

V Ljubljani, 13. aprila 1922.

Za Narodni ženski Savez kraljevine SHS, slovenski del:

Franja Tavčarjeva, podpredsednica.

Minka Govekarjeva, tajnica.

Politične vesti.

* Iz ministrskega sveta. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je finančni minister dr. Kumandni poročal o genovski konferenci in o pogajanjih z Italijo. Po njegovem izčrpnem referatu je ministrski svet določil nova navodila naši delegaciji, ki jih vzame s seboj dr. Kumandni. Na to je finančni minister poročal tudi o ameriških ponudbah glede posojila ki baje niso prveč ugodne. — Glede katastrofe v Bitolju je določil ministrski svet posebno komisijo, ki odpotuje na lice mesta. Predsednik te komisije je bivši minister V. Vulović. V komisiji so zastopniki vojnega, finančnega, notranjega in prometnega ministrstva.

* Vesti o odstopu dr. Ninčiča. — Vzlic službenemu dementiju se trdovratno vzdržuje vest, da obstoje med Pašičem in Ninčičem nesoglasja in da bo morda Ninčič odpoklican iz Geneve, nakar bo podal demisijo. Nekateri listi pristavljajo, da bodo v slučaju Ninčičevega odstopa zahtevali ta resor demokrati.

* Razdelitev na oblasii. Včeraj se je sestel posebni odbor ministrstev, ki redigira ukaz o upravnih razdelitvah države. Ukaz bo najbrž čez dva ali tri dni gotov. Kakor hitro bo odbor končal svoje delo, predloži ukaz ministrskemu svetu in ta ga brez odlašanja predloži kralju v podpis. Pričakuje se, da izide ukaz prihodnje sredo ali četrtek.

* Naša vlada in laške zahteve. Ministrski svet v Beogradu je v seji 20. t. m. ponovno soglasno sklenil, da ne privoli v nikako izjemno rapalske pogodbe, tudi ne za ceno kakih koncesij v vprašanju Zadra.

Dnevna kronika.

— Namestnikom bolnega ministra dr. Žerjava je namesto dr. Krstelja, ki je v Genovi član naše delegacije, imenovan prosvetni minister Svetozar Pribečević.

sama na sebi nobenega naroda rešila in vzdržela; narod si mora samostojnost vzdržati sam; reši nas pa pravica in omika. Tudi politična samostojnost je samo sredstvo, ki vodi k pravemu narodnemu življenju; izgubili smo jo, ko nismo več živeli pravno. Pri nas se mora politična stranka poleg svojega ožjega programa postaviti tudi na čvrsto podlago širokega kulturnega programa.

»Vsa pozornost naših narodnih voditeljev in žurnalistika je bila obrnjena proti Dunaju; od politike smo pričakovali rešitev in spas. Tako čakanje mora nujno razočarati — in res nas je že razočaralo, pa nas tudi še bo. V okvirju voljavnih ustave se da toliko doseči za povzdigo narodnega življenja in toliko storiti z lastnim delom, da je to večno vpitje po državni pomoči res že žalostno.«

Masaryk je polagal največjo važnost na izobraževalno delo, ravnotako tudi na dobro umevanje narodnega prepričanja in zavedno ljubezen do svojega naroda. »Narodnostna ideja ima za zavednega človeka cel kulturn program. Če rečem: Čeh sem, tedaj moram imeti kulturn program. — Kakor raste tedence narodnega razvoja, tako postajajo države narodne.

— Nesmrtna neumnost. Zadnji »Slovenski Gospodar« objavlja članek »Svobodno mišljenje Sokola«. Ta članek je dopis iz Sv. Marjete na Dravskem polju. Tja so namreč prijezdili mariborski Sokoli, ne da bi bili imeli »pas« iz Cirilove tiskarne in vizum tamošnjega župnika. Zgodilo se je baje, da je neki sokolski govornik pristavil, da »Sokoli hočejo svobodno misliti.« Te strašne besede so podžgale brihtnega in velenčnega dušnega pastirja, da je spisal dolgi članek in ga poslal »Gospodarju«, čes: Heureka, zadel sem Ahilovo peto! Nismo vajeni, da bi »Gospodar« — izvzemši gospodarske članke — objavljal prosvetno-vzgojne spise, a take neumnosti, kot je velikonočna epistola svetomarjetskega fajmostra, nismo čitali že dolgo časa. Ne bomo navajali najznačilnejših mest; mislečega čitatelja opozarjamo, naj izjemoma vzame v roke zadnjo številko »Slov. Gospodarja«, da se prepriča, kako klerikalci poneumnjujejo ljudstvo. Svetomarjetski filozof je dosegel višek v razlagi problema svobode in avtoritete — namreč višek neumnosti. Kaj je proti njemu Kant, Hegel, Wundt, kaj Foerster: ex Sancta Margaretha lux!

— Klerikalni shod v Slov. Bistrici dne 17. t. m. je potekel zelo klaverno. Poslanca Pušenjak in Zebot sta udrihala po klerikalni metodi — gotovo pa sta imela še marsikaj na dnevnem redu, če ne bi bil navzoč zastopnik politične uprave iz Maribora. Na shodu je hotel prvo vlogo igrati znani upokojeni gerent Hinko Gril (nekdaj strasten Heinrich Grill). Ves bled in zelen se je oglasil k besedi ter začel napadati tukajšnjega predsednika krajevne organizacije JDS g. dr. Josipa Pučnika. On — da je bil kriv, da pri zadnji mestni občinski seji ni bil sprejet protest županske zveze zoper zvišanje davkov, ker je to baje politična stvar, ki spada v delokrog stanovskih organizacij, ne pa v okvir občin itd. V dvorani je nastal splošen krohot — posebno radi pristne slovensčine, ki jo je lomil Gril. Kdor pozna zadnjega — bo tudi vedel, kakšno politično vlogo je že igral. Našemu neumornemu narodnemu delavcu in splošno priljubljenemu predsedniku tukajšnje krajevne organizacije JDS g. dr. Pučniku pa kličemo: »Le neustrašeno naprej — v spodbujajo vseh naprednih elementov.«

— Premestitev poštne službe pri Sv. Benediktu v Slov. gor. S 27. aprilom se preuredi pri Sv. Benediktu v Slov. gor. dostavljanje poštnih pošilk po selkem pismonošu v naslednjih okrajih: I. okraj: Sv. Trije kralji, Trotkova, Obrat in Zenjak. II. okraj: Benediški vrh, Drvanje, Bočkova, Phova, Trstenik, Stungrov in Negovski vrh. Dostavljajo se bo v I. okraju vsak torek, četrtek in soboto, v II. okraju pa vsak ponedeljek, sredo in petek.

— Smrtina kosa. V Šoštanju je umrl poštar g. Ivan Verdnik. Bolehal je že delj časa na sušici. Vrlemu somišljeniku blag spomin!

— Kongres vseh narodnih organizacij železničarjev se pripravlja.

Narodnost je državotvorna, z drugimi besedami: Vsak narod išče politično samostojnost, ki je potrebna tudi malemu narodu. . . Po politični samostojnosti hrepenimo, da bi ne bili pod tujo kuratelo. Kakor posameznik hoče biti sam svoj gospod, tako tudi narod. Podlaga pa mora biti narodna zavednost.

Tretje življenjsko vprašanje našega naroda je po Masaryku socialno vprašanje. Socialno vprašanje ni vprašanje samo enega razreda ali kaste, to je vprašanje vseh. Če ugodimo delavskim zahtevam po splošni volilni pravici, je to samo delna in negativna rešitev vprašanja; vprašanje mora biti rešeno v celoti in pozitivno, to pa pomeni, da je treba razsvetliti glave in ogreti srca vseh ljudi; pomeni: dati duhu oblast nad materijo, pomeni: zatreči ljubezen do samega sebe. Socialno vprašanje je vprašanje nasilja in delotvornega človekoljubja.

»Lepo se prepeva in govori o domovini, toda in concreto: kaj vidi naš človek v svoji sobi, ki mu je domovina? Kaj ve o češki domovini, ko pa njegov otroci morajo in telesno tirajo v nezadostnem stanovanju? K temu človeku ne smete pristopiti z rodoljubnimi frazami; izboljšajte njegovo stanovanje, pa bo imel drugo obzorje, ko ne

— Slavnostne otvoritve veržajskega mostu se udeležijo najbrže tudi ministru za obranje zadeve Marinković.

— Decentralizacija v administraciji finančne uprave predvideva finančni zakon za nove budžetske dvonajstine. Odslej bodo finančne uprave pod generalno direkcijo davkov, ne kakor dozdaj centralizirane pod direkcijo državnega računovodstva.

— Za one, ki imajo pogrščance. La Rusije se je vrnil po šletnem ujetništvu Fr. Pečnik iz Trate v Poljanski dolini. Zadnji čas je bil interniran v Mezopotamiji, kjer se nahaja še mnogo Slovencev. Kdor hoče o svojih kaj izvedeti, naj se obrne v francoskem jeziku na francoski rdeči križ pod naslovom: La Croix Rouge française, Smyrne, Asie mineure. Taborišče v Basri (Mezopotamija), kjer se nahaja še mnogo Slovencev, ima sledeči naslov: Depot des prisonniers de guerre, Champ concentrament, Basra (Bassorah) Mesopotamie.

— Bogoslovci v armadi. V kratkem bo vpoklicalo vojno ministrstvo v vojaško službo vse rekrutirane bogoslovce. Dodeljeni bodo v službovanje bolnicam, da si pridobijo potrebno znanje v pomoči bolnikom, da so lahko kot duhovniki ljudstvu v pomoč v slučaju, če ni pri roki zdravnik.

— Parnik »Ljubljana«. Kakor se poroča iz Splita, je lastništvo »Jadranske plovitbe« prekrstilo parnik »Lederer-Sander« v »Ljubljano«.

— Češki učenjak predava v zagrebški ljudski univerzi. Prihodnji teden bo predaval v zagrebški ljudski univerzi znani češki vseučiliški profesor dr. Karel Domin o Slovaški ter svojih potovanjih po južni Afriki in Avstraliji. Dr. Domin je znan raziskovalec Avstralije, zato bo njegovo predavanje o tej temi gotovo izredno zanimivo. Poleg dr. Domina pridejo predavat na zagrebško ljudsko univerzo tudi še razni drugi češki učenjaki. Ker potujejo ti predavatelji v Zagreb in nazaj preko Maribora, bi jih morda dalo pridobiti za to, da bi medpotoma predavali tudi v naši mariborski ljudski univerzi, kar bi pomenilo brez dvojbe velikansko pridobitev.

— Kopaljšče v Ulčinju. V Beogradu se je osnovala posebna delniška družba, ki zgradi v Ulčinju v Črni gori moderno morsk kopaljšče.

— Ameriški Srbi so nabrali ter poslali »Srbski Matici« v Novem Sadu 80.000 K.

— Dva nova češka lista v Jugoslaviji. Dne 14. t. m. je prišel izhajati v Zagrebu češki tednik »Hlas«, v Daruvaru pa prične izhajati v kratkem časopis češko-slovaški polmesačnik »Jugoslaviški Čehoslovaci«, ki bo kulturno in gospodarsko glasilo Čehoslovakov, živčih v Jugoslaviji.

— Heinzlova pot po Dalmaciji. Zagrebški blokaški župan je potoval te dni po Dalmaciji, kjer se je hotel odahnuti, toda nacionalistična omladina, ki sovraži blokaško izdajstvo, je poskrbela za to, da do oddiha ni prišel.

bo čutil bede, bo tudi v narodnem oziru čustvoval drugače.

»Etika ne zahteva samo, da mora učitelj biti res na svojem mestu, marveč tudi, da se mu da, kar mu gre.«

V »Socialnem vprašanju« je Masaryk preložil na socialni jezik modernega človeka znano himno ljubezni svetega Pavla.

In glej, ker je bil Masaryk veren človek, se je vladajoča cerkev postavila proti njemu! V katoliških listih so stozidarja, zakaj cerkev ne trpi nikogar, kdor prihaja z Bogom in Kristusom, ne prihaja pa tudi s papežem in škofi. Praški nadškof Schönborn je pohitel k cesarju Fr. Jožefu pritožiti se, da Masaryk ruši vero, oznanja samomor in zapeljuje mladino. Uspeha ni imel, ali nekateri ljudje so si prizadevali še nadalje, kako bi Masaryka odstranili iz Prage. Znano je, da je 308 čeških katetov vložilo zoper njega tožbo in Masaryk je stal pred sodiščem kot kandidat vere (1910).

Masaryk je bil dober učitelj, sluhatelj za ga naravnost oboževali. Kljub temu so ga univerzitetni uradni krogi sovražili že izpočetka. Masaryk ni bil prijatelj nemške filozofije in je uveljal

Mariborske vesti.

Maribor, 21. aprila 1922.

m Neznosne razmere na mariborskem trgu. Dne 20. aprila sem hotel kupiti pri mesarju Stefanu Pavesiču na Koroški cesti 1 kg drobovine. Za drobovino je mesar zahteval na težo 1 kg 10 dk 35 K; ker mi je bila ta cena le čudno visoka, sem pustil drobovino ter sem šel k nasprotni stoječemu mesarju, kateri je zahteval za 1 kg 28 K. Res čudno da ima vsak mesar drugačne cene! Ali res ni nobene oblasti več, da bi naredili konec tem neznosnim razmeram?! Sem železničar in oče 4 otrok ter že itak popolnoma obupan, ker si ne morem več kupiti najpotrebnejšo hrano za se in družino, zraven pa moram opravljati težko in naporno službo. — Sužnji srednjega veka so bili pravi gospodje proti nam! A. S.

m Političen proces se je pričel 20. t. m. pred mariborskim sodiščem. Poslanec SKS Iv. Mermolja je imel 19. marca shod na Pesnici. Navzoči tajnik NSS iz Ljubljane Vladimir Kravos je med njegovim govorom zavpil, da se je SKS »prodala vladi«. Pri razpravi je Kravos seveda junaško tajil, češ da je dejal le, da se je SKS prodala meščanskim strankam. Da se zasljišijo nove priče, je bila razprava preložena. — Značilno ulogo je igral pri razpravi bivši mariborski tajnik SKS Zauderl, ki je uskočil v NSS, ker mu SKS ni mogla preskrbeti službe na nekem veleposessvu.

m Danes zvečer ob pol 20. uri v Ljudski univerzi (mala kazinska dvorana) literarni večer s sodelovanjem režiserja našega gledališča in voditelja dramatične šole g. Milana Skrbinška. Na sporedu so zanimive točke. Vabimo k obilni udeležbi.

m Zakon o civilnih državnih nameščencih (Službena pragmatika) pride, kot doznavamo iz dobro informiranih beograjskih krogov, že meseca maja pred narodno skupščino. Vladni predlog tega zakona je že izdelan. V splošnem je osnutek na moderni podlagi, vendar ima mnogo nedostatkov, katere bo treba na vsak način spremeniti. Strokovne organizacije osnutek pridno predelavajo in zbirajo predloge za spremembe. Prav posebno se zanimajo vsi krogi za prehodna določila, katera bodo, ako se ne bo doseгла sprememba v prid uslužbencem, prinesla za mnoge državne nameščence dosti razočaranj. — Osrednja Zveza javnih nameščencev zbira vse izpreminjavalne predloge ter bode začela z razpravo zakonskega osnutka prihodnji teden. — Vsi predlogi naj se pošljejo čim prej omenjeni Zvezi. — Predstojništvo glavne pošte v Mariboru ima na razpolago še nekaj izvodov slovenskega prevoda vladinega osnutka zakona o civilnih državnih nameščencih. Kdor se za to zanima, naj si ta osnutek, kateri stane 5 Din., čimprej preskrbi, ker zaloga že pohaža.

m Klub jugoslovenskih rezervnih častnikov v Mariboru vabi svoje člane, da se sestanejo nedeljo dne 23. t. m. ob 9½. uri dopoldne pri Dravskem brodu, kjer bo g. poručnik Pavlič praktično razložil vežbovnik. V slučaju deževnega vremena se preloži ta sestanek na nedeljo teden. Odborova seja torek dne 25. t. m. ob 18. uri v Narodnem domu.

m Za gladujočo Rusijo so darovali: Proforski zbor drž. realke 181 Din., učitelj Jož. Skaza 25 Din., Učiteljski zbor realke je tudi že pred 2 mesecema poslal znesek 150 Din. v isti namen v Ljubljano. Odbor.

m Slovensko obrtno društvo sklicuje za soboto dne 22. aprila 1922. ob 20. (8.) uri obrtni sestanek v dvorano Ljudske univerze (Kazino), kjer se bode razpravljalo o načinu, kako naj tudi obrtništvo pomaga pri akciji »Pomoč gladujočim v Rusiji« in prosi vse člane, obrtno organizacije in vse obrtnike, da se tega sestanka zanesljivo vdeležijo. — Pomislite, kaj bo rekla zgodovina o nas, ako bode naša srca mirno gledala, kako umirajo milijoni naših nedolžnih bratov in sester v Rusiji!

m Odborova seja mariborskega odbora za pomoč gladujočim v Rusiji se vrši v ponedeljek dne 24. t. m. ob 20. uri (8. uri zvečer) v prostorih Ljudske univerze v kazini. Želeli je, da se udeležijo seje tudi člani širjega odbora in zastopniki mariborskih društev, ki se zanimajo za to akcijo.

m Pomožna akcija za gladujočo Rusijo je v polnem teku. Početkom prihodna se bodo razposlale vsem državnim in privatnim uradom nabiralne pole, potem katerih se bodo nabirali od vsakega posameznika dobrovoljni prispevki za gladujočo Rusijo. Vsa darila se bodo objavila v časopisih. Tudi iz drugih krajev Jugoslavije poročajo, da se vsi sloji našega naroda odzovejo z velikodušno požrtvovalnostjo obupnim klicem stradajoče Rusije. — Odbor.

m Sestanek Društva jugoslov. akademikov v Mariboru. V soboto dne 22. t. m. se vrši ob 20. uri v zadnji dvorani Stare pivarne (Halbwild) prijateljski sestanek aktivnih članov društva jugoslov. akademikov v Mariboru ter starešin bratskih akademskih društev. Starešine se vladno vabijo, udeležba obvezna.

m Sprejem gojencev v mornariško podoficirsko šolo. V smislu okrožnice ministrstva vojne in mornarice, oddelka za mornarico v Zemunu se name-rava sprejeti meseca septembra t. l. v podoficirsko šolo vojne mornarice v Šibeniku (Dalmacija), kot gojence do 200 mladeničev.

m Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v področju Maribora (z okolico) od dne 9. do 15. aprila 1922. Trebušni tifus: ostalo 1, na novo obolelo 1, ozdravelo 1, umrlo 0, ostane 1. — Skrlatinka: ostalo 6, na novo obolelo 3, ozdravelo 0, umrlo 0, ostane 9. — Davica: ostalo 0, na novo obolelo 2, ozdravelo 0, umrlo 0, ostane 2.

m Službo strojnika išče ruski begunec z dolgoletno prakso in jugoslov. državnim izpitom. Inteligentni mož, pozna slovensčino. Sposoben za vse stroje. Ponudbe sprejema uredništvo »Tabora«.

m Mestno kopalništvo bo odslej odprto vsako soboto do ½21. ure, vendar si morajo posetniki preskrbeti vstopnice najkasneje do 18. ure, ker se ob tem času blagajna zapre. Mestni svet mariborski je sicer hotel vsled velikega sobotnega navala uvesti tedensko še en kopalni dan, vendar to ni kazalo, ker so troški kopalništva že itak previsoki in znaša primanjkljaj kljub zadnjemu povišku kopalnih cen še vedno nad 4000 K mesečno. Da pa se sobotni promet, ki je mnogo večji nego ob ostalih kopalnih dneh nekoliko razbremeni, je mestni svet sklenil počenši z 22. t. m. cene v I. in II. razredu zvišati ob sobotah za 20%.

m Samomor. Danes ob pol 14. uri je izvršil kamnosek v Gregorčičevi ulici Karl Kocijančič samomor. Ustrelil se je iz samokresa v levo stran glave, tako, da mu je krogla na drugi strani prebila lobanjo. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico, ni pa upanja, da bi doživel še jutrišnji dan. Vzrok samomora ni znan.

m Bivši klerikalni gerent Inkret v Krčevini se je danes zagovarjal pred tukajšnjim okrožnim sodiščem radi ponovne občinskega premoženja. — Kupil je v imenu občine vojaško barakvo v Tomšičevem drevčredu, les v družbi s stavbenikom Pekarjem prodal, dobiček, krog 19.000 K pa vtaknil v žep. O zanimivi razpravi, ki je bila v svrhu nadaljnih poizvedovanj preložena, poročamo jutri obširneje.

m Obsojeni orožnik. Danes se je zagovarjal pred kazenskim senatom mariborskega sodišča bivši orožnik v Selnici ob Dravi Anton Žirovnik radi tatvine. Svojemu komandirju, orožnikemu naredniku Grmeku je ukradel iz kovčka krog 4000 K denarja in druge predmete. Grmek je skrajša vedno mislil, da se je pri denarju uštel, pozneje pa si je posamezne bankovce zapisoval. Končno pa je našel pri Žirovniku znamenovan bankovec, ki je tatu izdal. Žirovnik priznava tatvino, izgovarja pa se, da ni toliko vzlet. Obsojen je bil na 5 mesecev težke ječe in povračilo škode v skupnem znesku 16.000 Kron.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Dopisi.

d V Celju je umrl 17. t. m. po dolgotrajnem hiranju na sušici bančni uradnik g. Matko Benčan v 22. letu starosti. Simpatičnemu mladeniču blag spomin, težko prizadeti rodbini iskreno sožalje.

d Iz Slovenjgrada nam poročajo: Tukaj se je vršila danes pod predsedstvom okrajnega glavarja dr. Marka Ipavica anketa zastopnikov slovenjgraškega, marenberškega in šoštanjkega okraja, duhovščine, učiteljstva, industrijecev, veleposessnikov in trgovcev, pri kateri je bilo soglasno sklenjeno, pokloniti Njegovemu Velikarju Aleksandru I. v znak udanosti kot poročni dar krasno vprego za kornje s srebrnimi okovi. Vprega bo izdelana v šoštanjki tovarni za usnje. V spomin na kraljevo poroko bilo je pri anketi nadalje sklenjeno, ustanoviti za slovenjgraški politični okraj »Protituberkulozno ligo« s sedežem v Slovenjgradu. Tozadavna pravila se že izdelana ter bodo v kratkem predložena v odobrenje pokrajinski vladi za Slovenijo v Ljubljani. Slednjic je bilo pri anketi tudi sklenjeno, pozvati vse občine slovenjgraškega političnega okraja, da podpirajo na dan kraljeve poroke občinske reveže na primeren način.

Objave.

§ Mestni kino. »Zelesna pest«, pu-stolovščina v 6. činih s prvovrstnimi umetniki, se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

§ I. Mariborski bioskop. Petek, soboto, nedeljo in ponedeljek se predvaja v I. Mariborskem bioskopu »Rop prin-cezinja«, velikanska senzacionalna drama v 5. činih. Ta izvanredna ameriška senzacija je tako vratolomnih momentov polna, da spravlja gledalca v strmljenje.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Petek 21.: Ob 15. uri »Prababica«, dijaska predstava. Izv. abon.
Sobota 22.: »Neznani prijatelj«. Abon. A.
Nedelja 23.: »Prababica«. Ljudska predst. Izven abon.

—o—

Ljudska predstava v tuk. gledališču. V nedeljo 23. aprila se uprizori v tuk. gledališču Grillparzerjeva »Prababica«. Delo je prepojeno z romantičnim vonjem, polno očarljivosti. Cene so znatno znižane.

Kultura in umetnost

x Gostovanje. V torek 25. aprila gostuje na našem odru ena najboljših jugoslovenskih umetnic ga Gusti Danilova. Ime Danilo je znano vsakomu, ki je bil vsaj enkrat v gledališču, zato je pričakovati od strani občinstva najtoplejšega odziva naših zaslužni in priznani umetnici.

x Stribny Dominik. Simon Gregorčič. V Ljubljani 1922. Izdala in založila Tiskovna zadruga. 152 str. (Pota in cilji 10. zv.) Knjiga je slovenski prevod češkega spisa mladega, žalibog že pokojnega učenjaka. Po kratki biografiji Gregorčiča podaja potrebno, za vso znanstveno metodo a vendar poljudno napisano analizo Gregorčičevega pesniškega dela. Iz vsega dela odseva ne samo temeljito poznanje predmeta, ki ga je pisatelj vseskozi preštudiral, ampak tudi velika pisateljeva ljubezen do Gregorčiča in njegovega naroda. Odkar je Čelakovski pred devetdesetimi leti pisal o Prešernu, nismo dobili iz češkega peresa s takim znanjem in tako ljubeznijo pisane knjige o kakem slovenskem pisatelju. Saj se skoro lahko reče, da niti mi sami nimamo o nobenem našem pisatelju tako podrobno pisane razprave, kakor je ta češka. Tako je knjiga znamenit pojav tudi na polju znanstvene književnosti, prekrasen spomenik češkoslovske vzajemnosti, ljubiteljem Gregorčičeve pesmi, posebno njegovim ožjim rojakom, pa najlepši velikonočni dar. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ul. 54. Cena broširanemu izvodu 10 Din., mehko vezanemu 13 Din.

x Rdeči pilot. Med tremi labodi je prišlo do razdora, ki ima za posledico izstop prvega laboda, pesnika Podbevška, ki je zaplaval v strogo subjektivno-socialistične vode ter postal rdeči pilot. »Trije labodje«, ki so ostali kljub razdoru še trije, so prešli v druge roka in bodo izhajali naprej neodvisno od rdečega laboda, ki bo z majem pričel izdajati nov list »Rdeči pilot« in sicer na navadnem časopisnem papirju in tudi v časopisnem formatu.

JDS.

Demokratski družabni večer v Mariboru, ki je bil določen na 6. maja, je načelstvo mariborske demokratske organizacije z ozirom na to, da je za isti večer napovedal Sokol svojo akademijo, odgodilo na 10. junija. Ta dan se vrši demokratski družabni večer nepreklicno v obeh dvoranah Narodnega doma.

Seja izvrševalnega odbora demokratske stranke se vrši 23. t. m. ob 10. uri dop. v dvorani ljubljanske Kazine. Navzoč bo strankin predsednik Ljuba Davidović, ki prispe v Ljubljano v soboto 22. t. m. V soboto zvečer je njemu na čast družabni večer.

Demokratska stranka v Bosni se bo reorganizirala in njeno glasilo »Glas Narodna« prične v kratkem zopet izhajati.

na Češko francoske in angleške filozofije. Tako je začel v konflikt z narodnim filozofom Jos. Dudikom.

Prvo anonimno ovadbo zoper Masaryka je poslala dunajskemu ministru neka mati, ki se je bala, da bo Masaryk pravno izpridil njenega sina, ker je s svojo praktično filozofijo očistil pojme o zakonu in razpravljaj o prostituciji ter o drugih pregrešnih modernega življenja. Ko je nastal tzv. rokopisni boj, je Masaryk trčil s celotno stranko miselno postaranih in ne vedno najbolj značilnih avtoritet. Točili so ga na Dunaju. Prišlo je tako daleč, da so ga ti rodoljubi osumili zvez z Rusijo, ker je dvakrat v študijske svrhe prepotoval Rusijo in obiskal Tolstoja. Avstrijsko ministstvo ga je prerado kaznovalo disciplinarno in materijalno. Dasiravno se je ob svojem prihodu v Prago bil pogodil z vlado, da bo čez tri leta imenovan za rednega profesorja, ni bil imenovan niti čez 16 let. Lastni dijaki so ga bili prehiteli. Tembolj ga je vlada preganjala v poznejšem času, ko je kot član delegacije razkrival avstrijsko-madžarske nerednosti v Bosni in Hercegovini, ko je posegel v poslani zagrebški »veleizdajniški« proces. Friedjungov na Dunaju, Pavesičev v Beogradu.

Dalje sledi!

Izpred sodišča.

Maribor, 19. aprila 1922.
Cerkveni tat.

Sofer Karol Vavpotič, 26. let star, zručen ključavničar iz Sv. Jurija ob Ščavnici, je še več mesecev brez pravega posla in zaslužka živel v Mariboru. Stanoval je v hotelu »Mesto Dunaj«, kjer je s težavo plačeval račune. Ko je v torek 21. februarja 1922 proti večeru šel brez dela čez Slovniški trg, je opazil mnogo ljudi, ki so šli v stolnico. Stopil je tudi on v cerkev, kjer je bil ravno blagoslov; takrat mu je prišlo na misel, da bi se izplačalo ukrasti monštrance in se s tem rešiti za nekaj tesa gmočnih skrbi. Ostal je v cerkvi in se skrival v klopi ter čakal, da so ljudje zapustili cerkev in da je bila stolnica zaklenjena. Okrog polnoči je s kombiniranimi kleščami od avtomobila, ki jih je vedno nosil s seboj v žepu, tabernakelj pri glavnem oltarju s silo odprl, vzel monštrance, odlomil spodnji del, vse skupaj zavil v papir in v spodnjem skrit čaka jutro. Ko so zjutraj začele ženske prihajati v cerkev, je pri stranskih vratih zapustil stolnico in se čez glavni trg in frančiškansko ulico vrnil v svojo sobo v hotelu. Hostijo je po v cerkvi zavžil, monštrance pa je pod suktnjo skrivito prinesel v hotel. V hotelu je takoj odrgal nekatero delo monštrance in dvanajst draguljev od podstavka ter se s predpoldanskim vlakom odpeljal v Ptuj, da bi opravil plen v denar. Na Florjanskem trgu v

Ptaju je srečal nekega znanca, katerega mu je pokazal kamne in koščke monštrance in ga vprašal, koliko je to vredno. Toda uresničil se je zopet stvari predgovor, da ni vse zlato, kar se sveti, ker znanec mu je pojasnil, da so dragulji navadno steklo brez vrednosti, ostali deli pa medenina, ki tudi nima zanj nobene vrednosti. Nato je Vavpotič vrgel v Ptuj prinesele dele monštrance v Dravo in se vrnil v Maribor. Tukaj je prihodnje dni pokazal na štiri kose zlomljeno pozlačeno srebrno luno iz monštrance nekemu trgovskemu agentu in spremljevalcu vagonov, katerega je dobil v kavarni »Beograd«. Ta mu je odvrnil, da so ti kosi iz medenine brez vrednosti, ter jih je odžral v žepu. Prihodnje nedeljo zvečer je ukradel Vavpotič iz restavracije »Maribor« nekemu gostu zimsko suktnjo in se je v pondeljek na vse zgodaj odpeljal z njo v Ptuj, kjer jo je prodal za 500 K. Komaj pa se je vrnil v Maribor, je bil od detektivov aretiran. V njegovi posesti se je našla ukradena monštrance razen nekaterih delov, ki jih je vrgel v Ptuj v Dravo. Pozlačeni deli lunule so se našli v Dravi na koncu mlinske ulice, kamor jih je vrgel Vavpotičev tovariš, ko je zvedel za aretacijo Vavpotiča. Monštrance je krasno umetniško delo v gotičkem slogu in predstavlja vrednost 10.000 K. Samo njeno popravilo v dostavitvijo manjkajočih delov bo stalo 6000 K. Razen tatvine monštrance in zimsko suktnje ima Vavpotič na vesti še tatvino dveh avtomobilskih magne-

tov iz avtodelavnice Sessler-Leufschacher, udeležbo pri tatvini gumijevega plašča za avtomobil pri bratih Tavčar in neko manjšo goljufijo v Ptaju. Tekom sodne preiskave je Vavpotič svoje dejanje odkrito priznal. Ker še ni bil prokazovan in ker je škoda deloma poravnana, ga je zadela kazen samo 8 mesecev težke ječe.

Sokolstvo.

o Telovadba starejše vrste (ravn. Voglar) se vrši v pondeljek ob 20. uri zvečer v gimnazijski telovadnici.

o Zletne razglednice letošnjega vsesokolskega zleta ima v komisiji in prodaji br. M. Vahtar v svoji trgovini v Gosposki ulici. Prodajajo pa se tudi v Sokolovi društveni sobi v Nar. domu ob uradnih urah (ob četrtkih od 18. do 19. ure in ob nedeljah od 9 do 11. ure.)

Sport.

: Vsi člani rezerve in prvo nogometne skupine I.S.S.K. Maribor se pozivljajo nanujni sestanek in sejo tehničnega odbora, ki se vrši v petek 21. ob 20. uri v gostilni »Maribor« na Grajskem trgu. Udeležba brezpogojno potrebna.

: Svoboda gostuje v Ptaju. V nedeljo igra mariborska »Svoboda« proti »SK Ptuj« prijateljsko tekmo. Pravijo, da ima »Ptuj« urejeno igrišče.

Glavna skupščina zavarovalne družbe »Croatia« v Zagrebu. Dne 12. t. m. se je vršila v dvoran lastne palače 36. redna glavna skupščina zavarovalne družbe »Croatia« pod predsedstvom združenega predsednika g. dr. Viadimirja Nikolića - Podrinskoga. Po imenovanju skrutatorjev gg. Jurija Bezuka in Frana Horvata, ter zapisnikarja g. Ive Jurčića je prečital upravni ravnatelj g. Mihevil Nikolić poslovno poročilo ravnateljstva in nadzorovalnega odbora za leto 1921., kjer je razvidno, da je zadruga v tem letu nenavadno močno napredovala. Dohodki čistih premij v vseh oddelkih so znašali K 29.214.363,96, in so napram pretečenemu letu večji za 15.434.411 K 50 v. Produkcija novih zavarovanj v življenjskem oddelku jo dosegla K 109.365.601.—, in je večja za K 6.126.799,21, od ustanovitve zadruga skupno K 18.795.844,86. Zadržno premoženje je narastlo za K 12.662.027,61 na K 30.263.770,39. Glavna skupščina je vzela to poročilo na znanje ter odobrila predlog o uporabi poslovnega dobička, ki znaša K 530.501,54, in dala ravnateljstvu in nadzorovalnemu odboru absolutorij. Nato so bili v nadzorovalni odbor ponovno izvoljeni gg. Nikola Čuk, arh. Janko Holjac, Fran Kukičević-Sakićski in Miroslav Kulmer. Slednjič je bilo na predlog zadržnika vladnega odd. predstojnika v pok. g. Zvonimira Žepića, izraženo priznanje ravnateljstvu, nadzorovalnemu odboru in uradništvu zavoda za uspešno delo.

GOSPODARICA SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor, Prevel: R. R.

(Dalje.) (59)

»Vi ste blažen!« je kriknil baron slugi. »Baron Murphy sem jaz! Ako se ta človek tu notri izdaja za barona Murphija, potem je goljuf, lump. Javite to gospodu poslaniku.«

»Nemogoče!« je odvrnil sluga. »Dobil sem striktna povelja!«

Tedaj je prevzela barona nepopisna jeza. Ravno se je pripravil, da potisne v stran slugo ter plane sam dalje, ko se je prikazal med vrati, radoveden kaj se godi, mlad ataše. Imel je dovolj potrpežljivosti, da ga je poslušal do konca, toda, ko je Murphy zaključil: »Moje poverilne listine se nahajajo tu pri poslaništvu; minister mi je osebno rekel, da jih dobim tu,« je skrivoma namignil slugi.

»Blazneže!« je mrmljal sam s seboj.

Murphy je migljaj opazil, se hipoma zavedel smešnosti svojega položaja ter se zasmejal. Njegov smeh je bil mrzel, jezen.

»Vi in vaš poslanik jih hosta še slišala, več nego vama bo ljubo! Na svidenje!«

74.

Četrte ure pozneje je izstopil gospod Fergusson iz privatne poslanikove sobe z vso eleganco in častiljivostjo, ki pristoja pravemu izrednemu poslaniku. Stari sluga mu je izročil palico in klobuk ter mu pri tem zašepetal:

»Doživeli smo ravnokar smešno dogodbo. Pojavil se je bil nenadoma tu nek človek, ki se je izdajal za barona Murphija, za vašo ekscelenco.«

Fergusson mu je pokimal ter se nasmejal.

Z globokim spoštovanjem mu je sluga odprl vrata ter se mu poklonil.

Fergussonu je bilo sedaj jasno, da mu ostaja le še par ur časa. Njegov sklep je bil hipoma gotov.

— Pri politični policiji so barona Murphija odslavili hiadno in z nasmehom, kajti ni mogel izkazati z nikakimi dokumenti, da je res ta za kogar se izdaja. Da, še več! Dali so mu nasvet zapustiti čim prej Ate-ne, ako noče doživeti kaj neprijetnejšega. Izmed diplomatskih zastopnikov ni Murphy žal poznal nikogar osebno. Kljub temu pa se ni obupal. Brzojavke, ki so bile odposlane gotovo že z ministrstva na vsa poslaništva, bodo morale itak kmalu razkriti sleparja, ki je zlorabil njegove ukradene listine. Do tedaj pa mu ni preostajalo drugega nego čakati.

Ko se je pozneje dolgočasil v neki kavarni, je nenadoma stopil k njegovi mizi neznan star gospod ter ga prosil za dovoljenje, da bi smel prisesti. Tajec se je predstavil kot marchese di Valle Cordina.

Baron Murphy ga je razveselil. Poznal je po imenu to rodbino, eno najodličnejših Italijev.

Marchese mu je povedal, da pozna nek fevdalen klub — kolikor se o takem klubu v Aterah sploh more govoriti — kjer je zelo prijetno in zabavno.

Po večerji je predlagalo par gospodov naj bi se igralo. Baron že več let ni bil igral, kljub temu pa se je dal zapeljati. Njemu nasproti sta sedela dva jako elegantna, mlada gospoda, katera je bil sprejel klub ravnokar za častna člana, ker sta darovala velike vsote za zgraditev novega klubovega poslopja. Baron ni imel pri igri niti sreče niti nesreče. Končno pa je je pričel dobivati. Vedno boljbolj se je kopicilo pred njim zlato, so se grmadili bankovci.

Ravno je hotel privzdigniti karte, ko je pianil eden izmed obeh nasproti sedečih mladih gospodov k njemu ter kriknil:

»Gospod slepari!«

V naslednjem trenutku je pianil k baronu še dru-

gi mladenič, mu potegnil roko z mize, mu segel v žep ter potegnil iz njega par kart.

Nastal je krik in prepri. Baron ni vedel kako se je vse to zgodilo. Končno pa se je naveličal pripravnja ter vstal.

»Toda, gospodje, ali ste zblazneli?! Tu, prosim, imate na razpolago, ako vam je drago ves moj vloženi in dobljeni denar!«

Večina gospodov je bila pripravljena pogoditi se z njim, le oba mladeniča, sta ostala neizprosna.

»Videl sem na lastne oči, da je gospod slepari.«

»Prosim gospode naj se javi oni, ki dvomi v mojo častno besedo!«

Baron je bil ves iz sebe. »Blazni ste!« je vpil.

»Zahtevam zadoščanje; in to takoj!«

»S sleparjem se ne bijem!« je odvrnil eden obeh mladeničev ter se obrnil v stran. »Pretepajte se le s vam enakimi!«

Tedaj je baron spoznal, da nima ničesar več iskati v tej družbi, ker je tudi te samo delo iste neznanega tajinstvene roke, ki ga zasleduje zadnji čas s tako neizprosno doslednostjo.

»Videli se bodedo še,« je zamrmral ter odšel.

Zunaj je bil, takoj ko je zapustil hišo, aretiran.

75.

Naslednje jutro je vzbudilo barona iz težkega in utrudljivega spanja rožljanje v ključavnici. Se predno se je docela zavedel kje se nahaja, so se odprla vrata ječe in med durmi sta se prikazala kaznilniški ravnatelj ter angleški poslanik, ki je prišel, da mu da kolikor mogoče zadostno zadoščanje.

Z nekoliko prisiljenim smehom je prekinil baron poslanikova opravičevanja:

(Dalje prihodajš.)

Glavni urednik: Radivoj Rekar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Vsak dan koncert P. Winterhalterja v Klub-Baru. Odprto do 2. ure zjutraj.

**Obleke za fante, de-
me in gospode.**
kakor tudi vse perilo in modna predmeta razpošilja na debelo in na drobno po čudovito nizkih cenah veletrgovina in razpošiljalna R. Stermecki, Celje št. 358 Slov.
Zahtevajte ilustrovani cenik. Kar ne upaja, se zamenja ali vrne denar.

Iščem dva starejša
čevljarska pomočnika
za sivano delo. Trajna služba. Plača po dogovoru. Potni stroški se povrnejo. Mijo Horvat, čevljar, Varazdin, Kolodverska ulica 2, 604 2-2

Mala oznanila:
Pekovski vajenec se sprejme. V. Bizjak in drug. parna pekarna, Rogška Slatina. 610

Najfinjši med za vs. ljsko prodajo kupi V. Bizjak in drug. Rogška Slatina. 611 2-1

Prazna soba, suha, se išče. Ponudbe pod »Nujno« na upravnishvo. 603

Prodaja se možko kolo in Brockhauslexikon. Korošcova ul. 4. I. nstr., od 13.-14. ure. 612

Iščemo hišnika za trinadstropno hišo. V poštev pride stranka, ki zamenja stanovanje. Vprašajte v Frančiškanski ulici št. 21-II, vrata 5. 615 2-1

Slamo, seno, krompir in drva ima za prodati Andrej Oset, Maribor, Aleksandrova cesta 57. Telefon 88. Kupim vse vrste deželnih pridelkov. 600 10-3

Prodaja se etenski telefon. Na-slov pove uprava.

Noben strup! Nobena kemična ocatna kislina! Samo zdrav garantirano dober namizni ocat
prodaja na veliko in drobno najmodernejša avtomatična tovarna za ocat
Srečko Schmidl, Maribor
Koroška cesta 18.
Vsaka gospodinja, kateri je mar zdravje njene družine, bo zahtevala povsod samo pristni Schmidl-ov ocat. 479 10-8

Boljši poduradnik
neozenjen, v kratkem pensionist, išče znanja v svrhu ženitve z gospo ali gospodično, staro nad 45 let, ki ima posestvo, obrt ali penzijo v Mariboru. Ponudbe naj se pošlje na naslov: Marlin Klemenčič, pošta Veliki Dolenci. 613 2-1

Dežne plašče
klobuke, palice, perilo, čevlje, različno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri pri Jakob Lah, Maribor, Glavni trg št. 2
Solidne cene! 555 10-10

Mlajšo
pisarniško moč
vestno in zanesljivo, sposobno tudi za potovanje, sprejme takoj večje industrijsko podjetje. Ponudbe pod »Stalno II.—D.—1« na Interreklam d. d., Zagreb. Ilica 21. 603 2-2

Zahtevajte povsod TABOR!

Cenj. občinstvo opozarjamo, da se vrši nedeljo 23. aprila ob istem času in na istem prostoru ponavno

javni ples v Kamnici.

K obilni udeležbi vabijo Primorski fantje